

li.remissvar@regeringskansliet.se
li.fjr@regeringskansliet.se

Yttrande över delbetänkande Åtgärder på fiskeområdet för att skydda Natura 2000-områden i havet (SOU 2022:66). Ert dnr LI2023/00569

Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen nedan) tillstyrker utredarens förslag. Vi lämnar emellertid några kommentarer på utredningen nedan.

Inledande kommentarer

Länsstyrelsen arbetar aktivt med marint områdesskydd samt ekosystembaserad havs- och fiskeriförvaltning. Vi har nyligen beslutat om det största marina reservatet (Svenska Högarna) och begärt att Havs- och vattenmyndigheten, via regeringen, ska verka för ett totalt fiskeförbud. Förbudet omfattar ett område utanför 4 nautiska mil (NM nedan) vilket innebär att det även påverkar danskt och finskt fiske. För närvarande arbetar vi tillsammans med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten med Nämndöskärgårdens nationalpark. I den blivande nationalparken finns flera Natura 2000-områden.

Länsstyrelsen har sedan flera år drivit frågan om en utflyttning av trålgränsen från 4 till 12 NM utanför Stockholms skärgård, vilket är en reglering som även påverkar andra nationers fiske. Havs- och vattenmyndigheten har för närvarande ett regeringsuppdrag i frågan (se även nedan).

Under 2017–2020 drev Länsstyrelsen projektet ReFisk som syftade till att ta fram ett underlag till Havs- och vattenmyndigheten för ändrade fiskeregler längs stora delar av ostkusten. Det resulterade i 59 nya fredningsområden för fisk varav 18 omfattas av Natura 2000-nätverket. Fiskeregleringarna genomfördes i Havs- och vattenmyndighetens författningssamling. Samtliga av dessa områden ligger innanför trålgränsen och inskränkningarna i fiske är framför allt kopplade till fritidsfiske.

Länsstyrelsen konstaterar att lagstiftningen avseende regleringar av fiske i förhållande till områdesskydd är mycket komplex. Nyligen beslutades det om en global målsättning att skydda 30% av världshaven (FN:s konferens om biologisk mångfald, CBD COP 15, i Montréal i Kanada). För att nå denna målsättning bedömer Länsstyrelsen att det krävs revidering av både fiske- och miljöpolitiken på EU-nivå och att den sedan implementeras i svensk lagstiftning. Vi ser annars stora problem att nå målet om 30% skydd till år 2030.

Datum
2023-04-17

Beteckning
101-3947-2023

2.3 Avgränsningar (s. 18).

Frågan om vilket lagrum som ska användas vid fiskeregleringar i marina skyddade områden har länge varit en fråga. Som exempel beslutade Fiskeriverkets och Naturvårdsverkets generaldirektörer hösten 2008 att verken gemensamt skulle ta fram förslag till hur Sverige bör arbeta med reglering av fiske i marina skyddade områden.

Länsstyrelsens uppfattning är att fiskelagen ska användas vid fiskeregleringar i marina skyddade områden. Att fiskelagen ska användas framgår bland annat av Havs- och vattenmyndighetens rapport Reglering av fiske i skyddade havsområden, rapport 6416 och Vägledning Reglering av fiske i marina skyddade områden 2013:13.

De föreliggande lag- och förordningsförslagen kommer inte att lösa denna problematik eftersom de enbart är kopplade till Natura 2000-områden, men länsstyrelsen har förståelse för avgränsningen i förhållande till de utredningsdirektiv som förelåg.

Behov av ytterligare förtydliganden kvarstår emellertid avseende fiskeregleringar i skyddade områden vid sidan av Natura 2000. Denna frågeställning bör därför lyftas inom ramen för den pågående utredningen En moderniserad fiskelag och förbättrade förutsättningar att bedriva vattenbruk (Dir. 2022:92).

3.1 Artikel 6.2 (s. 21)

Länsstyrelsen har sedan flera år drivit frågan om en utflyttning av trålgränsen utanför Stockholms skärgård. För närvarande har Havs- och vattenmyndigheten ett regeringsuppdrag avseende Skydd av kustlekande bestånd av sill i norra egentliga Östersjön (SD 27 samt 29) där utflyttning av trålgränsen kan vara en åtgärd. I oktober 2021 lämnade Länsstyrelsen ett skriftligt yttrande avseende uppdraget (dnr 6201- 69584-2021). Där framförde vi bland annat att det i de yttre delarna av Stockholms skärgård finns nio Natura 2000-områden, art- och habitatdirektivet (SCI), som direkt påverkas negativt av det storskaliga pelagiska fisket mellan 4 och 12 NM utanför baslinjen.

I dessa Natura 2000-områden finns naturtyperna Laguner (1150), Rev (1170) och Skär och små öar i Östersjön (1620). Ett utpekat bevarandemål för dessa naturtyper är att deras typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd. En viktig art för flera av dessa miljöer är strömming. Den leker under våren i dessa miljöer och fisken samt dess ägg och larver utgör viktig föda för hela ekosystemen i de utpekade naturtyperna. Ett skärgårdsnära storskaligt pelagiskt trålfiske som har negativ påverkan på mängden lekströmming har därför en direkt negativ inverkan på de utpekade bevarandemålen i dessa Natura 2000-områden. En förutsättning att bibehålla (och i vissa fall restaurera) de utpekade värdena är att trålgränsen för det storskaliga pelagiska fisket flyttas från 4 till 12 NM från baslinjen.

Datum
2023-04-17

Beteckning
101-3947-2023

5.3 Medlemsstaternas rätt att i unionens vatten vidta bevarandeåtgärder som påverkar fiske före antagandet av förordningen om den gemensamma fiskeripolitiken

På sidan 49 konstaterar utredaren att ”Denna kollision mellan EU:s fiskelagstiftning och EU:s miljölagstiftning har medfört att medlemsstaterna inte har kunnat fullgöra skyldigheterna enligt art- och habitatdirektivet avseende fiske i havet fullt ut. Detta innebär dock inte att fiske ska anses undantaget från direktivet.” Länsstyrelsen delar denna bedömning.

5.6 Slutsatser (s. 65)

Länsstyrelsen delar utredarens slutsats att medlemsstaternas möjligheter till åtgärder för att fullgöra sina skyldigheter enligt artikel 6 i art- och habitatdirektivet är mycket begränsade. Länsstyrelsen bedömer att utrymmet att reglera fisket genom artikel 11.2, 12.3 och 15.3 i förordningen om den gemensamma fiskeripolitiken också innebär stora problem eftersom det i det närmaste krävs konsensus mellan berörda medlemsländer samt de rådgivande nämnderna, där fisket har en stark ställning.

Kommissionen har själv antagit artikel 6.2 och 6.3 i art- och habitatdirektivet och det är uppenbart att det finns svårigheter avseende reglering av fiske som påverkar direktivet negativt och att olika direktiv därmed motverkar varandra. Länsstyrelsen delar utredarens uppfattning att ansvaret för ett bristfälligt genomförande av direktivet rimligen inte kan utkrävas från medlemsstaterna.

6.2.1 Nationella bestämmelser för fiske till skydd för Natura 2000-områden i havet (s. 70)

Länsstyrelsen bedömer att Havs- och vattenmyndigheten bör ges tydliga direktiv kring reglering av fiske till skydd för Natura 2000-områden i havet, exempelvis i myndighetens regleringsbrev. Särskilt eftersom utredningen föreslår att Havs- och vattenmyndigheten bör ges ett uttryckligt ansvar för områdesskyddet i fråga om att meddela föreskrifter kopplat till Natura 2000-områden.

6.2.2 Unionsbestämmelser för fiske till skydd för Natura 2000-områden i havet (s. 70)

Merparten av Natura 2000-områdena ligger innanför trålgränsen och i enlighet med ovan (under rubriken 3.1 Artikel 6.2 (s. 21)) menar Länsstyrelsen att fisket utanför områdena (exempelvis utanför trålgränsen) har en negativ påverkan på de marina värdena i de utpekade Natura 2000-områdena.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Åsa Ryding med länsfiskekonsulent Henrik C Andersson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också miljödirektör Johanna Lindgren och lantbruksdirektör Ulrika Lundberg medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift

Datum
2023-04-17

Beteckning
101-3947-2023